

«Ниаль къартбитамның омюри – тарихымызының бир къысмы»

Азырлады:

Сейтасанова Сафие,

Акъмесджит шеэри

10-санлы мектеп-гимназиясының

5 сыныф талебеси

«Аиле дегерликleri»
ярышында мен эвельден
къалма бир къач
несненинъ такъдирини
ве олар бизге кимлерден
къалгъаныны ифаде
этмеге истейим.

1. Къаве чеккен погирмөңлүгү

*О, бизге учъ нефер
къартбиталарымыздан къалма. Бу
къартбиталарымнынъ адлары:
Афизе, Эмшире ве Ниальдир.*

- 2. Бакъыр «каравана»
/«каравана» – «медная посуда
для замешивания теста»/**
- 3. Джезден ясалгъан
абдест легенчиги
/«джез» - «латунь»/**
- 4. Бакъыр тенекеден ясалгъан
балабан тёгерек чамашыр легени.
Бу чамашыр легенининъ тюю
тешильгениндөн себеп,
онынъ тююне дигер тенекеден
ямав къююлгъан эди.**

4.Къuran

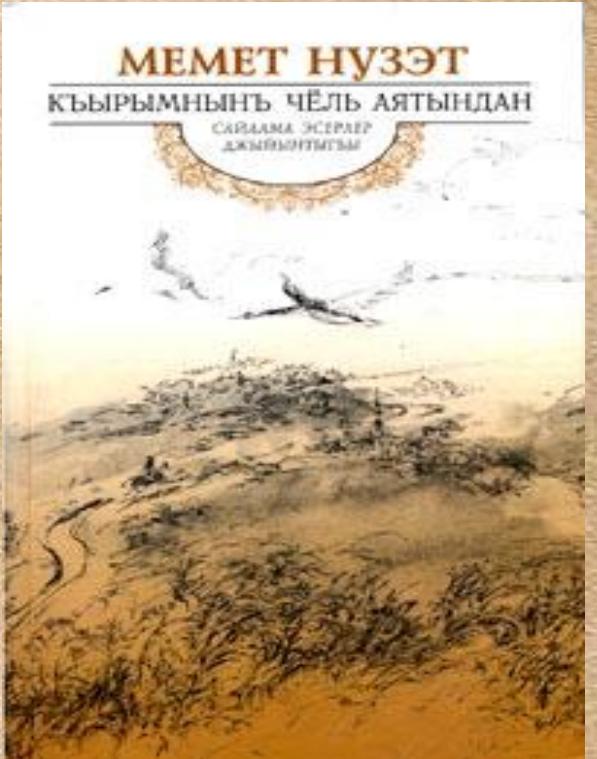

5-6.Марама ве къушакъ

*Бу шейлерниң тақъдири
халкъымызының тақъдири киби
пек аджыныкълы олып, нидже-
нидже ерлерни доланып, чокъ
йыллардан соң кене де азиз
юртумыз - Къырымгъа къайтып
кељдилер.

Пек яхшы сакъланылмагъан
олсалар да, барлар.*

*Бу шейлерни биз бугуньде-
бугунъ ишлемеймиз:
олар къартбитам Ниальниң
ярыкъ ве темиз ханесиниң
тёрюнде – кошеде туралар.

Олар – аилемизниң тарихы,
абиделери, хатыра
шаатлары...

Демек, аиле дегерликлерি.*

**Ниаль Мемет къызы
Хайрединова – къырымтатар
эдебиятынынъ белли классиги –
Мемет Нуゼтниң къызыдыр.**

**Ниаль къарбитамнынъ
къорантасы эвельде аллы-
такъатлы къоранталардан
олгъанлар. Сюргюнлик
фаджиасына огърагъанда,
эвлери, мал-мулькю ве эв
эшъялары кимлергедир бес-
бедава мал олгъан. Мен бу
малюматларны Ниаль
къартбитамдан алдым.**

*Къартбитамның тақъдири пек
аджынықълы олгъан:*

- 1933 с. Янджу коюнде Мерзие ханым ве Мемет Нузетниң къорантасында дөгъды.
- Эрте бабасындан оксюз къала.
- Еди яшина кельген Ниаль энди мектепке бараджакъта дженк башлана.
- Сюргюнлик йыллары Орал дагъларында кечти.
  - Анасы ачлықъ ве хасталықътан вефат этти.

- 1947с. Балалар эвинде 14
яшында экенде 1-джи сыныфқъа
барып башлай.
Окъувгъа пек авеслене.

«Оксюз ольмей, орьселене»
Дей атапар сёзю.
Мен де бунъа эмин олам
Хатырлап озюм.

*/Ниаль битамнынъ иджадий
дефтеринден/*

- 1950 с. Исмаил дайысы
Ташкент виляети Кибрай
къасабасына чагъырып ала.
Окъувыны девам эте. Тек «аля»
ишаретлеринен окъумагъа
тырыша.

Эвли-баркълы, балалы –
чагъалы ола...

Лякин онынъ арзусы –
Къырымгъа къайтув эди. Ве о,
бу арзусына етти.

**Кельди баарь ана юртума.
Чёль, чаирлар кийди ешиль урбасын.
«Мында къайтып къырымтатар
келе»-
Деп, ич бир кимсе къоркъмасын...
/«Мен юртума къайттым»/**

**Къырымда Ниаль къартбитам
бойле китаплар язы:**

**«Такъдиirim»
«Бабачыгъымны хатырлап...»
«Ильк бильгилер»**

Сағъ олунъыз!